

A Kolibri Színház produkciója

a

együtműködés keretében

Tasnádi István

CYBER CYRANO

Amikor a képzelet erősebb, mint a valóság. Mikor a virtualitás valódibbnak tűnik, mint a mindennapi realitás. Egy darab arról, hogy mire jó az Internet. És hogy mire nem. Talált történet alapján.

„Szerettem volna valahová tartozni. Számomra ez nem egy átverés volt, hanem egy hatalmas regény – amit a valósággal írtam. Akik nagyarcúak voltak az életben, azok fejet hajtottak a figuráim előtt.”

Az előadás 14-18 év között ajánlott!

SZEREPLŐK

Zsuzsi – **Nemes Anna**
Máté – **Dér Zsolt**
Heni – **Varga Lili**
Viktor – **(Vecsei Hasi)**
Moira – **(Baò D. Àszàm)**

• • •

Látványtervezők – **Sárosi Anita** és **Vicsek Viktor**
Zene – **Monori András**
Konzultáns – **Varga Bence**
A rendező munkatársa – **Gyevi-Bíró Eszter**
Rendezőasszisztens – **Hajsz Andrea**
Rendező – **Vidovszky György**

Az előadás hossza: 80 perc szünet nélkül

FELDOLGOZÓ DRÁMAFOGLALKOZÁS

Tanulási terület

Az internetes közösségi oldalakon létrejött virtuális emberi kapcsolatok kialakításának/ alakításának veszélyei. A közösségi oldalak anomáliái, az idealizált én-kép megjelenése a közösségi oldalakon.

Fókusz

- 1.) Miért visel a legtöbb fiatal maszkokat és álarcokat a közösségi oldalakon, miért szeretjük idealizálni a rólunk kialakított képet?
- 2.) Mi a határ, amíg elviselhető a „szívatas””? Jogos-e visszaadni, amit kaptam?

Célcsoport

14-18 éves kor között ajánlott foglalkozás, drámagyakorlással nem rendelkező csoportnak is.

Időtartam

Az előadást követően 70 perc

Résztevő színészek

Dér Zsolt (m.v.) /Blahó Gergő (m.v.), Nemes Anna (m.v.), Horváth Lili (m.v.) /Tóth Eszter (m.v.)

ÖTLETEK AZ ISKOLAI/OTTHONI FELDOLGOZÁSHOZ:

Nem látható gesztusok

Találjuk ki, írjuk meg Zsuzsi le nem írt chat-üzeneteit Máténak és Heninek!
Ezekre az üzenetekre megalkothatjuk a válaszaikat is.

A felnőttek

Helyzetjáték jelleggel rakjunk össze egy beszélgetést, melynek résztvevői Zsuzsi, Heni, ill. Máté szülei. Csak szülőikben gondolkodjunk, ebben az esetben nem Zsuzsi, hanem édesanyja áll a két szülőpárossal szemben.

Énkép

Kézműves alkotófolyamat során montázs vagy kollázs technikával alkossuk meg az önarcképünket, majd ugyanabban a méretben és technikával azt az énképet, amilyenek legszívesebben lennénk és/vagy amilyenek mások látnak bennünket.

• • •

NAT kapcsolódások

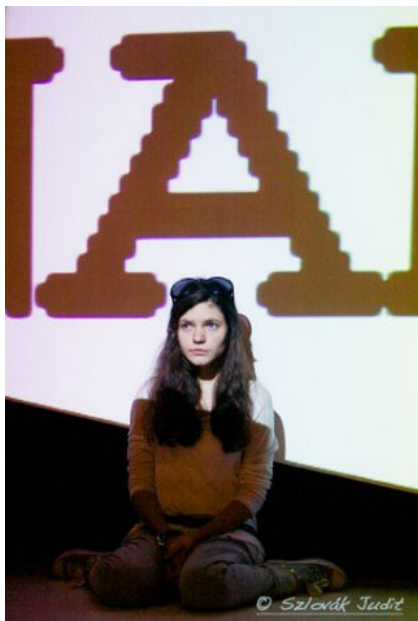
- **Irodalom:** beszédképesség; anyanyelvi kultúra; irodalmi kultúra; az ítézőképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történelmi érzék fejlesztése
- **Ember és társadalom:** értékek és normák; az emberi természet; erkölcsi gondolkodás alapjai; törvény és lelkiismeret; társadalmi szabályok; kritikai gondolkodás; az internetes közösségi oldalakon létrejött virtuális emberi kapcsolatok kialakításának veszélyei; a közösségi oldalak anomáliái, az idealizált én-kép megjelenése a közösségi oldalakon
- **Művészetek:** érzékelés; kifejezőképesség; együttműködés; kapcsolati kultúra; alkotótevékenység; értelmezés; megismerő- és befogadó képesség

Díjak

- Fesztiváldíj – a virtuális világban létrejövő kamasz dráma korszerű megjelenítéséért (*VI. Gyermek- és Ifjúsági Színházi Szemle 2011*)
- ASSITEJ Üveghegy-díja – az évad legjobb gyermek- és ifjúsági előadásáért (*VI. Gyermek- és Ifjúsági Színházi Szemle 2011*)
- Legjobb gyermek- és ifjúsági előadás (*Színkritikusok Díja 2011*)
- Jelölés – az év tíz legjobb ifjúsági darabja (*Német ifjúsági Színházi Díj 2012*)

KRITIKAI VISSZHANG

„Ha lehet, én ezt az előadás klónoznám, s ha fenntartó volnék, százszeres jobban támogatnám.

A plasztikai sebészet korában nyilván újra kell gondolni, hogy az egykori Cyrano hatalmas orra mit is jelenthet a színpadon és az életben. Ám magukat - magunkat - csúnyának, szerencsétlennek, nem szerethetőnek érző emberek mindig is voltak, voltunk és leszünk, s ez sokkal érdekesebb, mint egy nagy orr vagy valami külsődleges jegy, amelyből az új istenek bármit kihozhatnak. Ahogy e mostani előadásban leendő Cyranónk - aki inkább Roxane nemét viseli -, egy csúnyának igazán nem mondható, sőt kifejezetten szép és ifjú hölgy a maga csúnyaságát, szerethetlenségét belülről éli meg, máris úgy érezhetjük, a hangsúly jó helyen van: ott, abban a sokkal nehezebben javítható belső térben, ahová a sebészek nem érnek el soha. S hogy a cyranói levélírogató inkognitó ma, amikor mindenki online, nyilvánvalóan a cyber térben lesz - ez is a legjobb helyen van. Mert ennek behatolását személyes terünkbe igencsak érezhetjük minden pillanatban, amikor gépünk fölé hajlunk; akinek még nem volt internetes-inkognitós konfliktusa, szerencsésnek mondhatja magát. Az ember gyakran úgy érezheti, hogy a végtelen sok közösségi csoportot-formát, nyilvános, ám mégiscsak titkosnak hitt blogot használó szerzők szinte nincsenek is tudatában játékaik életszerűségének, életüket formáló-romboló erejének.

A Cyber Cyrano e látszatok körül forog, amely látszatok nagyjából képesek legyűrni a való életet. A „csúnya lány” internetes szerepjátékkal bolondítja magába két osztálytársát, egyike vetélytársa és barátnője, másika szerelmese lehetne. Arról kezd majd beszélni, hogyan lesz valaki szerelmes a vitorlázó, lovagoló, Skóciában élő, látnoki képességekkel bíró diplomatagyerekbe. Vagy a tökéletes, egzotikus- és tömegarcú álomlányba. Maga az előadás azonban éppen pontosságával, színészi igazságával, belső emberi töltetével kerekedik a látszatok, a külsődlegességek fölé. Sietek leszögezni: kivételesen tehetséges produkció született, s nem közhelyekből és didaktikus igazságokból áll, hanem éles helyzetekből, kiváló, hiteles színészekből. Vidovszky György rendező és nagyszerű csapata mutatja be az előadást.

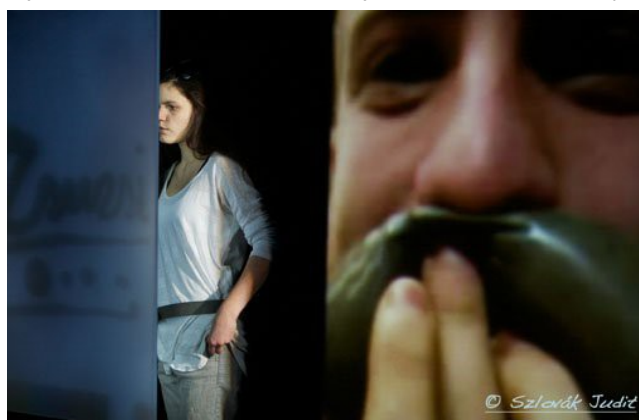
Zárójel: a Cyber Cyrano címre keresve nem az előadás jön fel először, hanem egy internetes társkereső oldal, ahonnan rögtön navigálhatunk tovább az „Álomnő akarsz lenni vagy lábtörlő” oldalra. Ahogy elnézem kamaszismerőseim önképét a közösségi oldalakon, a fotókat, amelyeken pózolnak: mindenki előbbi akar lenni. De utóbbinak érzi magát. Leegyszerűsítve, erről szól az előadás.

Főhősnőnk, ki lábtörlőlétehez méltón, földön ülve fogadja a nézőt, Nemes Anna alakítja: a fiatal színész mély, nyers, finoman szögletes és minden rezdülésében igaz.

Ez a lány saját zárt, meglehetősen depressziós világán belül van, szinte nem is tud onnan kitekinteni, nem lát rá önmagára. A színészválasztás máris izgalmassá teszi a problémát. Ő csak a felületet mutatja magából, mélységeit zárva tartja, s talán az előadás legvégén nyit ki egy kisajtót, és mutatja meg a démont, aki odabenn lakik. Nem a hazug álomnők varázslatos és úgynevezett férfibolondító boszorkányait, hanem a belső emberi sötétséget és kiszámíthatatlanságot.

Nincs hamis hangja e színésznek, csak zavaró fejhangja, Mickey egér hang, amely az előadás során értelmet is nyer. Osztálytársai (Dér Zsolt, Varga Lili)

felületesebb karaktert hoznak, mert ők lesznek azok, akik a látszatokba beleszerelmesednek, de e kereteken belül hamisítatlanok, igazi kamaszok. Van humoruk, van bennük bőséges durvaság, és vannak titkaik. Nem várok többet egy színésztől. Megjegyzem, könnyű volna természetességüket és frissességüket kijátszanunk a profi színészekkel szemben; nem tesszük.

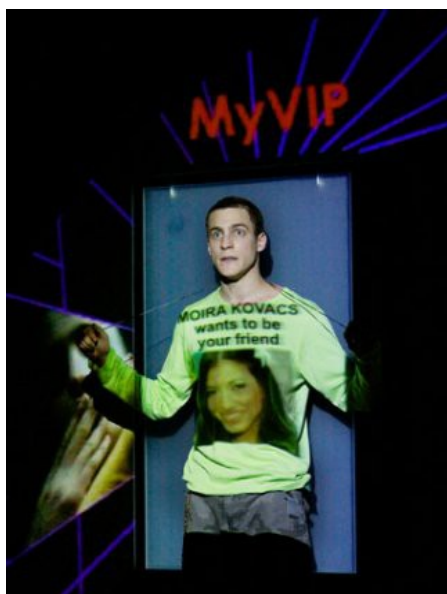

Hogy mennyire vágnak ezek a fiatalok a kapcsolatra, amelyet aztán képtelenek megteremteni a valóságban, Vidovszky egy már katarzist súroló keringőjelenetben mutatja meg. Mert egy pillanatra felvillantja, hogy ez a lehetőség valójában ott hever. Ám amikor kényszerűen duettet gyakorolnak a szalagavatóra, Frank Sinatra dallamaira édeskésen szerelemről dalolva, senki, egy fikarcnyit sem mer odaadni magából. Mintha a valóságtól mindenki rettegne. Ettől is lesz minden olyan durva. „Ha bejelöllek, visszajelölsz?“, kérdezik egymástól, mintha még ott, a virtualitásban is félnék attól, hogy valaki elutasít.

Kivételes munkát végeznek az előadás

látványtervezői is, Sárosi Anita és Vicsek Viktor; innovatív, okos, játékos, telített kétdimenziós képeket kapunk. A darabot Tasnádi István jegyzi. Azon kevés színpadi szerzőink egyike - hirtelen nem is tudnám, kit állítsak mellé, vélhetőleg e tájon senki sincs hozzá hasonló -, ki a szó legnemesebb értelmében alkalmazott drámaíró: darabjai a színházat szolgálják. Ő nem önmagáért való drámaíró, de nem is nem-írói minőségű összeférelő adaptátor, hanem színházban gondolkodó, azzal együttműködni tudó alkotó. Aki, lám, és ebben egyedülálló, tud „korosztályi” darabot is írni. Mondatai pontosak, nem kívülről vannak e kamaszokra kényszerítve, ismeri szereplői nyelvét, írásmódjukat, hallja a hangjukat, látja a világukat (akarom mondani: a mi világunkat), és tud történetet építeni, helyzeteket írni. Az ilyen drámából végtelen hiány van minálunk. Meg az ilyen színházból is. Ha lehet, én ezt az előadás klónoznám, s ha fenntartó volnék, százsorta jobban támogatnám. Hogy ne egy pincében ülünk ötvenen, vagy ülünk ott, mert szükségünk van az intimitásra, de akkor az ország bármely pontján, Ozorától Létavértesig, és Budapest összes kerületében minden áldott nap és minden gimnáziumban lehessen ilyen színházban részesülni. Ezek a fiatalok mindenütt ugyanolyan yachtokról és tökéletes álomarcról álmodnak. S egyelőre a kamaszodó fiatalot alig tudjuk máshol színházi élményben részesíteni, magára ismertetni; erre most itt, az Andrassy úti pincében van a legjobb hely, a Klamm háborúja és a Helló, náci!, a Kolibri hasonlóan remek előadásai között.” (*Tompa Andrea: A legjobb hely, szinhaz.net*)

...

„Tasnádi István drámája öt tizenévesről, Zsuzsíról, Heniről, Mátéről, Viktorról és Moiráról szól. A közös pont Zsuzsi, együtt jár iskolába Mátéval, aki állandóan szadizza őt (Zsuzsi arra következtet, biztosan így mutatja ki a szimpátiáját), és Heni, aki nagyzolásával és pózolt eleganciájával körülbelül semmibe nem nézi Zsuzsit. Aki akkor válik fontos ponttá az életükben, amikor két ismerőse, egy külföldön élő testvérpár, Viktor és Moira ismerősnek jelölné Henit, illetve Mátét. A neten – Zsuzsin – keresztül megismerkednek egymással, és egyre szorosabb kapcsolat alakul ki köztük. A jóstehetséggel is bíró, Svájcban tanuló, vitorlásklubtag Viktor Heni számára igen vonzó választás, míg a fotómodellnek is simán beillő Moira Máté hormonjait lövi az égig. Mígnem elérkezik a szalagavató napja, amikor találkoztól beszél meg a négy szerelmes. Csakhogy a találkozó elmarad. Aki ennyiből nem találja ki a történetet, ne olvasson tovább, mert elárulom. Bár nem nehéz összerakni a mozaikot, végig sejtethető, mi a helyzet, a nézőtéri reakcióból ítélve azért mégsem egyértelmű teljesen mindenki számára a rejtély felfedéséig, hogy a szálakat Zsuzsi mozgatja.

Ebben az esetben szó szerint érthető: a lány komplett virtuális bábszínházat hoz létre, teljes életet felépítve Viktornak és Moirának, ő maga beszélget velük a cseten, ő bolondítja magába Mátét és Henit is. Hogy miért? Mert Viktor és Moira képében szóba állnak vele. Ha van csillogó díszlet, ha van kecsegtető lehetőség egy álmokkapcsolatra, az egyébként tíz körömmel a rögválósághoz ragaszkodó fiatalok örömmel és önként dobják el valóságérzékelésüket, felcserélve a naivítás százszázalékos állapotával.

A felvetett probléma bizony feszítő. A fiatalok számára sem az iskola, sem az otthon, sem a média nem képes olyan világképet átadni, amelyben biztosan elhelyezhetnék magukat, a különféle mintákhoz való hasonlatosság, az elvárthoz való alkalmazkodás sokkal érdekesebb és igazabb számukra, mint az őket körülvevő környezet realitása. Ezért bizalmatlanok és elutasítóak – ám a könnyű élet ígérete elhomályosítja minden érzéküket. A keserűvé és számítóvá váló Zsuzsi – aki megbűnhődik a tetteért – tulajdonképpen nem hibáztatható, hogy él azzal a lehetőséggel, hogy fontossá váljon környezeté számára, akár az ismerősi háló középpontjaként.

Vidovszky György rendezése a hús-vér valóság és a stilizáció tökéletes kevercse. Az érzések, érzelmek vagy azok hiánya kézzelfoghatóan jelennek meg a színészekon, miközben minden szituáció és helyszín mozgások (Gyevi-Bíró Eszter), a vetített háttér (Sárosi Anita, Vicsek Viktor), illetve a zajok és zenék remek montázsa (Monori András) által idéződik fel. A szereplők pedig kivétel nélkül remek munkát végeznek, összetett karaktereket mutatnak. A legnagyobb feladat Nemes Annáé: Zsuzsiról éreznünk kell, hogy egy csepp rossz szándék sincs benne. Talán bosszú egy kicsi, némi „móresre tanítás” van, de nem ez a meghatározó – ő sokkal inkább egy regényt ír, amiben végre ő a főhős, ami róla szól.

S mindennek a háttérben precíz, racionális hidegséggel átgondolt számítás áll. Nemes mindezt megteszi, és ennél többet is: teljesen természetesnek, póztalannak, ugyanakkor eltökéltnak és határozottnak mutatja a lányt. Varga Lili Henije ezzel ellentétben határozott elképzelésekkel bír a világról, miközben ezek mögött csak az üres póz van. Dér Zsolt Máté szerepében gátlástalanul és tudattalanul trappol végig bárki érzelmein. Dér fellengzős lazasággal és dühös instabilitással jellemzi a fiút, aki az egyik pillanatban durva álmacsó, a másikban nyelvlógató pincsikutya – és ösztönből váltogat a kettő között.

A darab és az előadás nem cyberdráma: éppen hogy nagyon is in-real-life problémákat feszeget. Zsuzsi, Heni és Máté a kognitív disszonancia-redukció sújtotta társadalom gyermekei, akik nem a szabadság és felelősség, hanem a félelem és bezártság kérdéseit feszegetik lelkesen. Csak ha ezek a kérdések összekeverednek, fogalomzavaros és változatlanságot garantáló közeget hozunk létre. Amit még érdemes megfigyelni: a rendszerben nincsenek benne a felnőttek, a gyerekek életének szinte csak a peremét érintik akár a szülők, akár a tanárok, akik nagy része a probléma okát az eleve elrendeltetetten gonosz számítógépben, tévében, médiában igyekszik megtalálni (ezekhez gondoljunk egy ajakbiggyesztéses

arckifejezést). Pedig nem ott van, hanem valahol egészen máshol, mert nem ezek a szerkezetek tehetnek arról, ha a felnőttek nem ismerik a gyerekeket. Hol van az a máshol? Keresni kell – és itt semmi ikszdé. (Ugrai István: *Semmi ikszdé*, 7ora7.hu)